

Modül (öneri) No	237
Öğrenme Alanı (Temel konu)	Tevhid
Modül (Alt konu)	Allah'ı Tanıtan Deliller
Amaçlar	• Âmiyane (Taklidi) tevhid ile Hakiki (Tahkiki) tevhid arasındaki farkları ayırt eder. • Tahkiki imanın; her şey üzerinde Allah'ın sikkesini, mührünü ve damgasını okumak olduğunu kavrar. • Allah'ı bize tarif eden üç büyük delili (Kâinat kitabı, Hz. Muhammed (asm) ve Kur'an-ı Kerim) hatırlar. • İntizam ve hikmetle donatılmış kâinatın, şuursuz tabiatın veya tesadüfün işi olamayacağını, bir "Fâil-i Muhtar"ı gerektirdiğini idrak eder.
Süre	40 dk.
Seviye	Seviye-2
Yöntem ve Teknik-Etkinlik	• Sınıflandırma: Taklidi ve tahkiki imana dair özellikleri kategorize ederek kavram karmaşasını önleyen analitik bir tekniktir. • İlke Çıkarma: Öğrenilen hakikatlerin gündelik hayata ve bireysel iç dünyaya nasıl yansıtılacağına dair düsturlar belirleme yöntemidir.
Materyal ve Teknoloji	İlgili Metin
İşleniş/Öğrenme-öğretme süreci	Giriş: Güdüleme ve Hazırlık • "Sultan-ı kâinat birdir, her şeyin anahtarı onun yanında, her şeyin dizgini onun elindedir" hakikatiyle derse başlanır. • Allah'ın birliğini sadece dille söylemekle (Taklid), her şeyde O'nun damgasını okumak (Tahkik) arasındaki derin farka dikkat çekilir. Gelişme: Uygulama • Sınıflandırma Etkinliği: Öğrenciler gruplara ayrılır. Metinde geçen 6 cümlelik özellik listesi, hazırlanan "Taklidi İman vs. Tahkiki İman" tablosuna yerleştirilir: ○ Taklidi: "Allah'ın şeriki yok ve bu kâinat onun mülküdür" der. Gaflet ve dalalete düşme korkusu taşır. ○ Tahkiki: Her şeyin üstünde Cenab-ı Hakk'ın sikkesini görür. Huzurî bir tevhid melekesine sahiptir, sarsılmaz bir itikad taşır. • Delillerin Keşfi: Allah'ı tanıtan üç büyük bürhan (Kitab-ı Kebir-i Kâinat, Hz. Muhammed (asm) ve Kur'an) üzerinde durulur. Kâinatın bir intizam-ı ekmel içinde olduğu vurgulanır. Sonuç: Özetleme

	Allah'ı bulmanın, hadsiz korkulardan ve minnetlerden kurtulmak olduğu; Hz. Muhammed'i (asm) tasdik etmeyenin ise Allah'ı hakiki manada tanıyamayacağı vurgulanarak konu toparlanır.
Ölçme ve Değerlendirme	İlke Çıkarma ve Kavram Haritası: - Öğrenciler 3-4 kişilik gruplarda; "Hayatımda tahkiki imana ulaşmak için hangi adımları atmalıyım?" sorusuna cevap olacak özgün ilkeler çıkarırlar. (Örn: "Bismillah diyerek hayra başlamalıyım", "Olaylarda esbabı değil, mühr-ü İlahî'yi aramalıyım"). - Ders sonunda taklidi ve tahkiki iman kavramlarını, delillerle ilişkilendiren özgün bir kavram haritası oluşturmaları istenir.
İlişkili Metinler	بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ Tembih Arkadaş! Tevhid iki çeşit olur: Birisi, âmiyâne tevhiddir ki “Allah’ın şeriki yok ve bu kâinat Onun mülküdür.” der. Bu kısım tevhid sahiplerinin fikirce gaflet ve dalâlete düşmeleri korkusu vardır. İkincisi, hakikî tevhiddir ki “Allah birdir, mülk Onundur, vücud Onundur, her şey Onundur” der. Lâyetezelzel bir itikada sahiptirler. Bu kısım tevhid sahipleri her şeyin üstünde Cenab-ı Hakkın sikkesini görür ve her şeyin cephesinde bulunan mührünü, damgasını okur. Ve bu sayede huzurî bir tevhid melekesi mâlikî olurlar ki, dalâlet ve evhamın taarruzundan kurtulurlar. (Mesnevî-i Nuriye, s. 22, Yeni Asya Neşriyat, Kasım-2024) *** Bunlara kıyasen, yüzer fennin her birisinin kat’î şهادetiyle, noksansız bir intizam-ı ekmel içinde, hadsiz hikmetler, maslahatlarla bu kâinat tezyin edilmiştir. Ve o harika ve ihatalı hikmetle mecmu-u kâinata verdiği intizam ve hikmetleri, en küçük bir zîhayat ve bir çekirdekte, küçük bir mikyasta derc etmiştir. Ve malûm ve bedihîdir ki, intizamla gayeleri ve hikmetleri ve faydaları takip etmek, ihtiyâr ile, irade ile, kasıd ile, meşiet ile olabilir, başka olamaz. İhtiyârsız, iradesiz, kasıdsız, şuursuz esbab ve tabiatın işi olmadığı gibi, müdahaleleri dahi olamaz. Demek bu kâinatın bütün mevcudatındaki hadsiz intizamat ve hikmetleriyle iktiza ettikleri ve gösterdikleri bir Fail-i Muhtar¹, bir Sâni-i Hakîm’i bilmemek veya inkâr etmek, ne kadar acib bir cehalet ve divanelik olduğu tarif edilmez. Evet, dünyada en ziyade hayret edilecek bir şey varsa, o da bu inkârdır. Çünkü kâinatın mevcudatındaki hadsiz intizamat ve hikmetleriyle vücud ve vahdetine şahitler bulunduğu halde Onu görmemek, bilmemek, ne derece körlük ve cehalet olduğunu,

¹ Rahman ve Rahîm olan Allah’ın adıyla.

eden adam, elbette hiçbir cihette hiçbir nura mazhar olamaz ve Allah'ı tanımaz.

(Mektubat, s. 391, Yeni Asya Neşriyat, Nisan-2023)

...

dönmemek üzere zevale mahkûm olan bir seyirci, zevalin tasavvuruyla muhabbeti adavete döner; hayreti istihfafa, hürmeti tahkire meyleder. Çünkü hodgâm insan, bilmediği şeye düşman olduğu gibi, yetişmediği şeye de zıttır. Hâlbuki nihayetsiz bir muhabbet, hadsiz bir şevk ve istihsan ile mukabeleye lâayık olan bir cemal karşı zımmen bir adavet ve kin ve inkâr ile mukabele eder. İşte kâfir, Allah'ın düşmanı olduğunun sırrı bundan anlaşılıyor.

(Sözler, s. 89, Yeni Asya Neşriyat, Nisan-2023)

Eğer insan ebede gidip bâkî kalmazsa, fıtratındaki cemal-i sermediyeye karşı olan esaslı muhabbet yerine adavet bulunacaktır. Onuncu Söz'ün hâşiyesinde beyan edildiği gibi, bir zaman bir dünya güzeli, bir âşığını huzurundan çıkarıyor. O adamdaki aşk birden adavete dönüşüyor ve diyor ki: "Tuh, ne kadar çirkindir!" diyerek, kendine teselli vermek için cemalinden küsüyor, cemalini inkâr ediyor.

Evet, insan bilmediği şeye düşman olduğu gibi, eli yetişmediği veyahut tutamadığı şeylerin adavetkârâne kusurlarını arar, âdetâ düşmanlık etmek ister. Madem bütün kâinatın şehadetiyle, Mahbub-u Hakikî ve Cemîl-i Mutlak, bütün güzel Esma-i Hüsnasıyla kendini insana sevdireyor ve insanların kendini sevmelerini istiyor; elbette ve her halde, kendisinin hem mahbubu, hem habibi olan insana fitrî bir adaveti verip derinden derine kendinden küstürmeyecek. Ve fitraten en ziyade sevimli ve muhabbetli ve perestîş için yarattığı en müstesna mahlûku olan insanın fıtratına bütün bütün zıt olarak bir gizli adaveti, ruhuna vermeyecek. Çünkü insan, sevdiği ve kıymetini takdir ettiği bir cemal-i mutlaktan ebedî ayrılmaktan gelen derin yarasını, ancak ona adavetle, ondan küsmekle ve onu inkâr etmekle tedavi edebilir. İşte kâfirlerin Allah'ın düşmanı olması bu noktadan ileri geliyor. Öyle ise, her halde o Cemal-i Ezelî, kendisinin âyine-i müştakı olan insan ile ebedü'l-âbâd yolunda seyahatinde beraber bulunmak için alâküllihâl, bir dâr-ı bekada bir hayat-ı bâkiyeye insanı mazhar edecek.

(Lemalar, s. 659-660, Yeni Asya Neşriyat, Eylül-2022)

سُبْحَانَكَ لَا عِلْمَ لَنَا إِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا إِنَّكَ أَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ³
وَأَنْخِرْ دَعْوَهُمْ أَنْ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ⁴

³ Seni her türlü noksandan tenzih ederiz. Senin bize öğrettiğinden başka bizim hiçbir bilgimiz yoktur. Sen her şeyi hakkıyla bilir, her işi hikmetle yaparsın (Bakara Suresi: 32.)

⁴ Duaları şu sözlerle sona erer: "Ezelden ebede kadar her türlü hamd ve övgü, şükür ve minnet, Âlemlerin Rabbi olan Allah'a mahsustur" (Yunus Suresi: 10.)

